

Quickscan ecologie

Achterbergse Hooilanden

Organisatie
Lievense Milieu B.V.

Telefoon
+31 (0)88 910 20 00

Projectnummer
SLS010821

Adres
Ringwade 41
3439 LM Nieuwegein

Datum
24 februari 2020

Documentnummer
SLS010821.OFF.QS.1, versie 1

Colofon

Rapporthistorie

Versie 1 27-11-2019 concept
Versie 1 3-12-2019 eind concept
24-02-2020 definitief

Contactgegevens

Madieke Gehem
06-22770988
MGehem@lievense.com

Autorisatie

Projectnummer	Documentnummer	Versie	Status
SLS010821	SLS010821.OFF.QS.1	1	definitief

Opgesteld door	Functie	Datum	Paraaf
M. Gehem	Adviseur ecologie	27-11-2019	

Geverifieerd door	Functie	Datum	Paraaf
W. Tarbuck	Adviseur ecologie	02-12-2019	

Vrijgave	Functie	Datum	Paraaf
M. Gehem	Adviseur ecologie	24-02-2020	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Plangebied	5
2.1	Ligging plangebied	5
2.2	Huidige situatie	5
2.3	Planontwikkeling	7
3	Wettelijk kader	8
3.1	Soortenbescherming	8
3.2	Gebiedenbescherming	9
4	Onderzoeksopzet	10
4.1	Beschikbare gegevens	10
4.2	Veldonderzoek	10
4.3	Toetsing aan de Wet natuurbescherming	10
5	Beschermde soorten	11
5.1	Planten	11
5.2	Grondgebonden zoogdieren	11
5.3	Vleermuizen	12
5.4	Amfibieën	12
5.5	Reptielen	13
5.6	Vissen	13
5.7	Ongewervelden	13
5.8	Vogels	13
6	Beschermde gebieden	14
6.1	Natura 2000-gebieden	14
6.2	Nederlands natuurnetwerk	14
7	Toetsing en conclusie	15
7.1	Verwachte natuurwaarden	15
7.2	Toetsing beschermde soorten	15
7.3	Toetsing beschermde gebieden	15
8	Eindconclusie	17
-	Literatuur	
	Overzicht bijlagen	19
	Bijlage 1	20
-	Wetgeving en beleid	
	Bijlage 2	25
-	Kaart regionale ligging	
	Bijlage 3	26
-	Impressie plangebied	

1 Inleiding

Lievense B.V. Milieu heeft een quickscan ecologie uitgevoerd voor het plangebied Achterbergse hooilanden in Rhenen. Aanleiding is de ruilverkaveling van het plangebied. De quickscan vormt de eerste fase in het kader van de procedure van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) en Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN). In bijlage 1 wordt de natuurwetgeving en het natuurbeleid nader toegelicht. De voorliggende toets leent zich niet direct voor een eventueel noodzakelijke ontheffingsaanvraag voor de geplande planontwikkeling.

Het doel van de quickscan is, om op basis van een literatuuronderzoek en een veldonderzoek, een inschatting te maken of:

- Beschermde planten- en diersoorten in het plangebied of directe omgeving (binnen een straal van maximaal 2,5 kilometer) van het plangebied kunnen voorkomen;
- De planontwikkeling mogelijk effect(en) heeft eventueel aanwezige beschermde planten- en diersoorten en daarmee mogelijk strijdig is met de soortenbescherming conform de Wnb;
- Een noodzaak aanwezig is voor het uitvoeren van een nader onderzoek naar de mogelijk voorkomende beschermde planten- en diersoorten, door een gerichte veldinventarisatie volgens de geldende protocollen;
- De planontwikkeling plaatsvindt in of nabij een beschermd natuurgebied (Natura 2000-gebied) of het NNN en of daarbij sprake is van de noodzaak voor nadere toetsing en vergunning in het kader van gebiedsbescherming conform de Wnb inclusief externe werking en/of het provinciale beleid omtrent het NNN.

Zowel bij mogelijke effecten als bij onvoldoende gegevens over de mogelijke aanwezige beschermde soorten of gebieden, volgt doorgaans het advies voor het uitvoeren van een nader onderzoek en/of toetsing. Op basis daarvan kan een vergunning en/of ontheffing bij het bevoegd gezag aangevraagd worden. Als in het plangebied geen beschermde soorten of functies (onder andere verblijfplaatsen) aanwezig zijn, en het plangebied geen functie heeft voor deze soorten is het aanvragen van een ontheffing en het nemen van soortgerichte maatregelen niet noodzakelijk. Bij het voorkomen van algemene (niet beschermde) soorten of soorten met een vrijstelling geldt wel de zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb).

Lievense Milieu B.V. is door Normec Certification gecertificeerd voor de ISO 9001- en de 14001-normen en heeft een eigen kwaliteitssysteem. De medewerkers van Lievense Milieu B.V. voor de uitvoer van flora- en faunaonderzoeken zijn allen VCA gecertificeerd. Daarnaast is Lievense actief lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

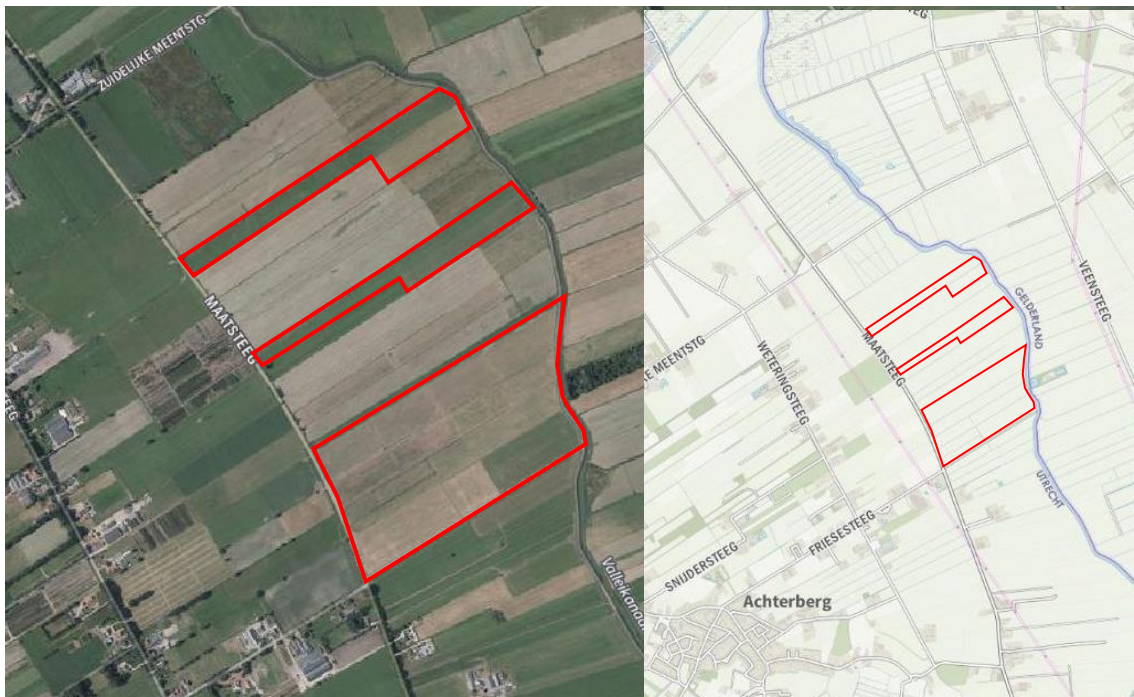

Lievense Milieu B.V. is niet aansprakelijk voor (vervolg)schade welke kan voorkomen op basis van de inhoud en resultaten van het opgestelde activiteitenplan. Dit rapport is opgesteld op verzoek van de opdrachtgever en is haar eigendom.

2 Plangebied

2.1 Ligging plangebied

Het plangebied bestaat uit drie percelen (deels aangewezen als NNN) gelegen in het buitengebied van Achterberg (gemeente Rhenen; figuur 2.1). Het gebied staat tevens bekend als de Achterbergse Hooilanden. Het plangebied wordt aan de zuidwestzijde begrensd door de Maatsteeg, de zuidzijde wordt begrensd door de Stekkeveldsloot en de Noordoostzijde door de Grift. Het gebied ten oosten van de Grift is recentelijk geheel opnieuw ingericht. De Bosschage aangrenzend aan het zuidelijke perceel van het plangebied (figuur 2.1 en 2.2) is nog wel intact.

Figuur 2.1: Ligging plangebied (rood kader)

2.2 Huidige situatie

De twee noordelijke percelen zijn in het beheer van Staatsbosbeheer en aangewezen als beheertypen N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland het zuidelijke deel van het plangebied is momenteel in gebruik als agrarische percelen bestaande uit een monotone grasmat van (Engels) raaigras (Provincie Utrecht, 2019). Parallel aan de Maatsteeg en tussen de verschillende percelen is geen begrenzing in de vorm van opgaande groene structuren (zoals bramen of hagen) aanwezig. Aan de zijde van de grift is een beperkte ontwikkeling van riet aanwezig. De percelen van Staatsbosbeheer bestaan uit een relatief soortenarm grasland met enkele andere soorten zoals hondsdrif, kruipende boterbloem, pitrus, vogelmuur en waterranonkel. In het plangebied zijn geen bomen of struiken aanwezig. Tussen de percelen zijn diverse sloten aanwezig die ten tijde van het veldbezoek watervoerend waren. Een impressie van het plangebied is weergegeven in figuur 2.3.

Figuur 2.2: impressie huidige status Binnenveldse Hooilanden met de Bosschage links in beeld.

Figuur 2.3: Impressie noordelijke perceel (links boven), zuidelijke perceel (rechtsboven) en sloten (onder).

2.3 Planontwikkeling

In de Achterbergse Hooilanden is door kavelruil een uitruil tussen landbouwgebied en natuurgebied (NNN) tot stand gekomen. De huidige begrenzing van het NNN is weergegeven in figuur 2.4 (links) de percelen die als NNN bestemd worden zijn in blauw aangegeven in het rechter figuur (figuur 2.4). Het in figuur 2.4 (rechts) aangegeven groene perceel is beoogd als uitruil en wordt daarmee ont-grenst in het NNN. De herbegrenzing van het NNN-gebied Achterbergse Hooilanden is nog niet verwerkt in de ter plaatse geldende bestemmingsplannen. Hiertoe dienen de bestemmingsplannen 'Buitengebied 2010, partiële herziening 2013' en 'Buitengebied' te worden herzien. Het betreft het wijzigen van de bestemmingen 'Agrarisch' naar 'Natuur' en van 'Natuur' naar 'Agrarisch'.

Figuur 2.4: bestaande begrenzing NNN (links) en de ruilverkaveling (rechts). De huidige agrarische percelen zijn aangegeven in een groene kleur, de NNN ruil-kavels zijn aangegeven in blauw.

3 Wettelijk kader

De Wnb voorziet in de bescherming van Natura 2000-gebieden, planten- en diersoorten (zie bijlage 1). De basis wordt gevormd door de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

3.1 Soortenbescherming

In de Wnb onderdeel soortenbescherming zijn, op basis van internationale afspraken, drie beschermingsregimes opgesteld voor strikt beschermde soorten (zie tabel 3.1).

Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere beschermde soorten geldt een minder strikt regime. Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening.

Tabel 3.1: verboden uit de Wet natuurbescherming

Soorten	Artikel	Verboden
Vogelrichtlijn-soorten	3.1	<i>Lid 1. Opzettelijk doden/vangen</i> <i>Lid 2. Opzettelijk vernielen, wegnemen of beschadigen van nesten/eieren</i> <i>Lid 3. Eieren rapen/onder zich hebben</i> <i>Lid 4 en 5. Opzettelijk verstoren (indien van wezenlijke invloed op de SVI)</i>
Habitatrichtlijn-soorten, soorten uit bijlage I en II van de Bern conventie en bijlage I van de Bonn conventie	3.5	<i>Lid 1. Opzettelijk doden/vangen</i> <i>Lid 2. Opzettelijk verstoren</i> <i>Lid 3. Eieren te rapen of vernielen</i> <i>Lid 4. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen</i> <i>Lid 5. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten</i>
Andere beschermde soorten	3.10	<i>Lid 1 a. Opzettelijk doden/vangen van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden (vernoemd in onderdeel a)</i> <i>Lid 1 b. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen van soorten (als bedoeld in onderdeel a)</i> <i>Lid 1 c. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten (als bedoeld in onderdeel b)</i>

3.2 Gebiedenbescherming

De Wnb onderdeel 'Gebieden' voorziet in de bescherming van natuurgebieden van Europees belang welke behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen.

Naast de wettelijke bescherming van de Natura 2000-gebieden heeft Nederland de bescherming van andere gebieden planologisch vastgelegd. Onder de planologische bescherming vallen onder andere weidevogelgebieden en het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De bescherming van het NNN vindt plaats door toetsing van de bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen aan het NNN-beleid.

In de provincie Utrecht is het beleid ten aanzien van de NNN vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 en verankerd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) 2013-2018 (Provincie Utrecht 2016a en 2016b). In 2016 is de PRV partieel herzien. Centraal staat de bescherming van de wezenlijke kenmerken en waarden. Deze bestaan uit bestaande en potentiële natuurwaarden, de robuustheid en aaneen geslotenheid, de aanwezigheid van bijzondere soorten, de verbindingsfunctie en de oppervlakte en samenhang van het NNN.

4 Onderzoeksopzet

4.1 Beschikbare gegevens

Grote delen van Nederland zijn in de afgelopen jaren reeds onderzocht op aanwezige beschermde soorten. De gegevens afkomstig van deze onderzoeken worden grotendeels gepubliceerd in boeken (soortverspreidingsatlassen), rapportages, of zijn op internet te raadplegen. Tevens is gebruik gemaakt van de verspreidingsgegevens tot maximaal 2,5 kilometer vanaf het plangebied uit de Nationale Databank Flora en Fauna 2009 tot en met 2019. De beschikbare gegevens over het voorkomen van beschermde natuurwaarden in en binnen de invloedssfeer van het plangebied zijn voorafgaand aan het veldonderzoek geanalyseerd. De geraadpleegde literatuur staat weergegeven in de literatuurlijst.

4.2 Veldonderzoek

Inzicht in het voorkomen van beschermde soorten wordt verkregen door het uitvoeren van een verkennend veldonderzoek. Met dit veldonderzoek kan beoordeeld worden of de planten- en diersoorten die in de bestaande gegevens zijn genoemd, ook daadwerkelijk in het gebied voorkomen of verwacht kunnen worden. Daarnaast kan worden beoordeeld of ook andere beschermde soorten voorkomen of te verwachten zijn op basis van de aanwezige terreinkenmerken en beheer.

Het verkennend veldonderzoek is door Lieveense Milieu B.V. op 27 november 2019 uitgevoerd. Het veldonderzoek is uitgevoerd door mevrouw M. Gehem werkzaam als ecooloog bij Lieveense. Ten tijde van de inspectie was het 11 °C met een matige zuidelijke wind (3-4 Bft).

4.3 Toetsing aan de Wet natuurbescherming

De geplande werkzaamheden vormen de basis voor de effectenbeoordeling. Op basis van de effectenbeoordeling wordt beoordeeld of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.

De effectenbeoordeling houdt rekening met tijdelijke effecten (tijdens de uitvoering van de werkzaamheden) en langdurige effecten (na de uitvoering). In hoeverre het mogelijk is om een complete effectanalyse te maken, is afhankelijk van de volledigheid en bruikbaarheid van de beschikbare verspreidingsgegevens en volledigheid van de uit te voeren werkzaamheden en planning daarvan.

5 Beschermde soorten

5.1 Planten

Vanuit de verspreidingsgegevens zijn geen waarnemingen bekend van beschermde planten in het plangebied zelf. In de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van beschermde soorten akkerogentroost, blauw guichelheil, dreps, glad biggenkruid, groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, kartuizer anjer, kleine wolfsmelk, korensla, schubvaren, spits havikskruid en stijve wolfsmelk.

Akkerogentroost, blauw guichelheil, dreps, glad biggenkruid, groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, kleine wolfsmelk, korensla en stijve wolfsmelk kunnen hun standplaats hebben in (graan) akkers, akkerranden, bermen en slootkanten. Kartuizer anjer en spitshavikskruid hebben hun standplaats met name in schrale- en kalkgrasland. De schubvaren groeit op puinhellingen en oude muren.

Het veldbezoek is uitgevoerd buiten de bloeiperiode van bovengenoemde soorten, beschermde planten zijn dan ook niet waargenomen. De percelen bestaan groot en deels uit een gesloten grasmat, door dominantie van soorten als hondsdrif, raaigras, kleine brandnetel en vogelmuur worden standplaatsen van bovengenoemde en andere beschermde planten niet verwacht.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Vanuit de verspreidingsgegevens zijn weinig gegevens bekend van grondgebonden zoogdieren. De bekende waarnemingen bestaan uit damhert, eekhoorn en wolf. Daarnaast zijn waarnemingen bekend van de 'nog' vrijgestelde soorten bunzing en wezel.

De waarneming van damhert betreft een zwervend exemplaar wat in het verleden is ontsnapt, een populatie is in de omgeving niet bekend. Door het ontbreken van geschikt habitat en de ligging buiten het bestaande verspreidingsgebied kan het voorkomen van damhert worden uitgesloten.

De eekhoorn is voornamelijk gebonden aan bossen, tuinen en parken met voldoende nestgelegenheid en voldoende foerageer mogelijkheden. Door het ontbreken van bomen in het plangebied wordt het voorkomen van deze soort uitgesloten.

De kleine marters (bunzing en wezel) hebben een voorkeur voor kleinschalige landschappen. Deze soorten gebruiken oude hopen van bijvoorbeeld, muizen, mol, konijn en vos welke over het algemeen in de dekking van bosschages, houtstapels, heggen of andere lijnvormige elementen die voldoende dekking bieden. In het plangebied is het voorjaar en de zomer dekking aanwezig in de vorm van rietvorming langs de diverse sloten in het plangebied. Vanuit deze dekking kan het plangebied worden benut als onderdeel van het foerageergebied. Voedsel is aanwezig in de vorm van onder andere grote aantallen veldmuizen.

5.3 Vleermuizen

Vanuit de verspreidingsgegevens zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Het plangebied bestaat uit percelen met een open karakter. Door het ontbreken van bebouwing en opgaand groen zijn er geen 'luwte' hoekjes aanwezig die kunnen dienen als foerageergebied. Op het perceel zijn geen gebouwen of bomen aanwezig die een functie als verblijfplaats kunnen hebben. De Grift is in potentie geschikt als vliegroute. Het plangebied heeft geen essentiële functie voor een verblijfplaats buiten het plangebied.

5.4 Amfibieën

Vanuit de verspreidingsgegevens zijn in de directe omgeving waarnemingen bekend van de poelkikker. Deze bekende waarnemingen komen uit de Binnenveldse hooilanden een enkele waarneming is bekend uit de Achterbergse hooilanden, net buiten het plangebied. Poelkikker heeft de voorkeur op zwak zure, schone stilstaande wateren maar komt ook voor in half natuurlijk en agrarisch grasland. De sloten in het plangebied hebben een beperkte diepte en het ontbreekt aan een ontwikkelde oever- en onderwatervegetatie. Buiten deze sloten zijn geen andere geschikte wateren in het plangebied te vinden. In de directe omgeving zijn wel geschikte wateren aanwezig, daarnaast zijn de percelen natter dan omliggende percelen. Dekking in de vorm van bijvoorbeeld houtstappels of een kruid-/struiklaag is niet aanwezig. Door het ontbreken van bosschage, boomstronken en andere dekking kan winterbiotoop worden uitgesloten. De relatief steile slootkanten en het ontbreken van vegetatie maakt de sloten ongeschikt als voortplantingswater (figuur 5.1).

Figuur 5.1: Impressie diepte sloten (links) en begroeiing sloten (rechts) in het midden de sloot die afwijkt van hert algehele beeld.

5.5 Reptielen

Vanuit de verspreidingsgegevens zijn geen waarnemingen bekend van beschermde reptielen. De structuur- en soortenarme vegetatie biedt geen potentie voor beschermde reptielen. Op basis van de habitateisen en het uitgevoerde veldbezoek kunnen beschermde reptielen worden uitgesloten.

5.6 Vissen

Vanuit de verspreidingsgegevens zijn in de directe omgeving waarnemingen bekend van de grote modderkruiper. Deze bekende waarnemingen komen uit sloten in de Binnenveldse hooilanden (ter hoogte van de Werftweg, Heuvelweg en Nieuwe steeg). De sloten binnen de begrenzing van het plangebied staan niet in verbinding met de grift en/of met de bovengenoemde sloten. In het plangebied is één sloot aanwezig die aan het verlanden is en als enige niet is geschoond, deze sloot (figuur 5.1) ligt in het NNN gebied (tweede kavels vanaf noord gezien). Deze sloot is in potentie geschikt voor grote modderkruiper. Mogelijk is deze sloot bewust met rust gelaten door de beheerder.

5.7 Ongewervelden

Vanuit de verspreidingsgegevens zijn geen waarnemingen bekend van ongewervelden. Door het ontbreken van waardplanten zoals omschreven door de vlinderstichting en EIS kunnen beschermde ongewervelden in het plangebied worden uitgesloten.

5.8 Vogels

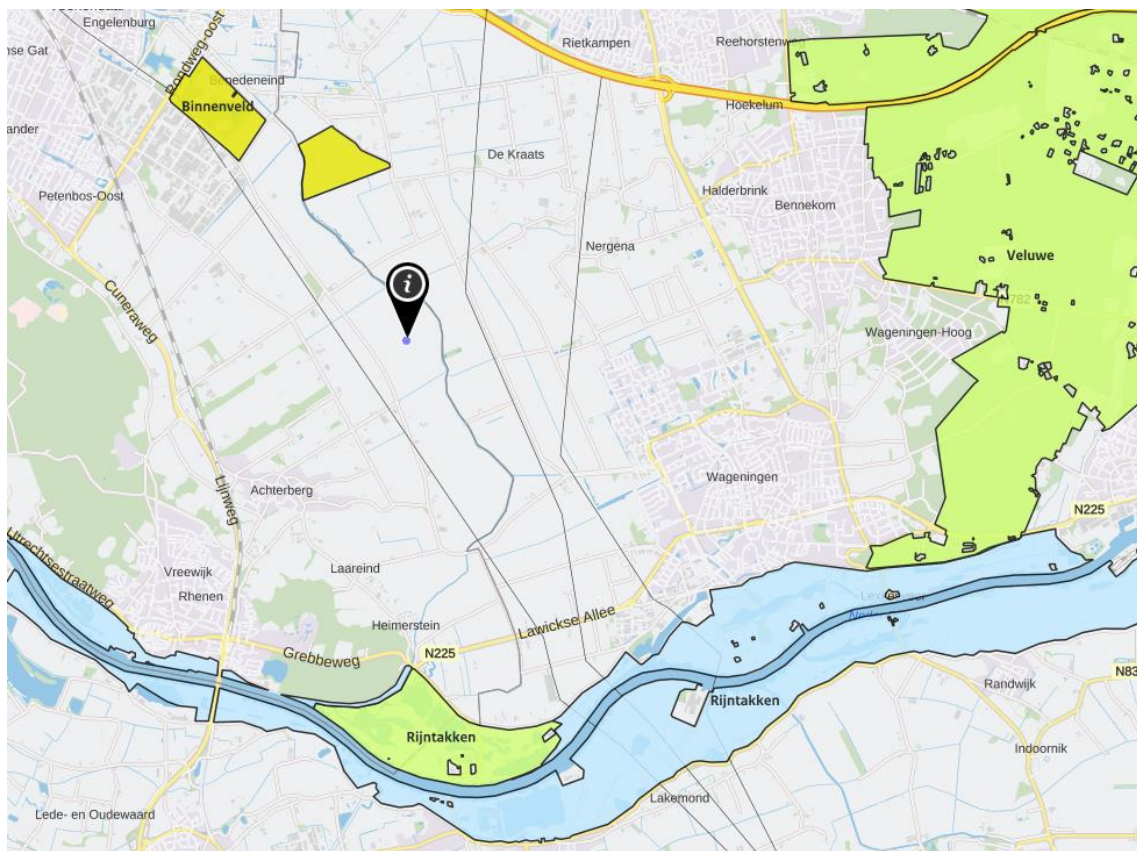
In de provincie Utrecht zijn boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwart wouw aangewezen als soorten met een jaarrond beschermde nestplaats (categorie 1 t/m 4). Vanuit de verspreidingsgegevens zijn waarnemingen bekend van boomvalk, buizerd, havik, huismus, ooievaar, ransuil, sperwer en steenuil. Door het ontbreken van bomen, bebouwing en nestkasten kan een verblijfplaats van bovengenoemde soorten worden uitgesloten. Het plangebied is in de huidige vorm wel geschikt als foerageergebied.

Foeragerende exemplaren van buizerd en ooievaar zijn ten tijde van het veldbezoek waargenomen in het noordelijke deel van het plangebied. Het gehele plangebied wordt benut door onder andere kievit en kolganzen. Door de beperkte dekking worden struweelbroeders niet in het plangebied verwacht. Weidevogels kunnen wel als broedvogel in het plangebied worden verwacht.

6 Beschermde gebieden

6.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000 gebied maar binnen de 3 kilometer bufferzone, de ligging ten opzichte van Natura 2000 gebied is weergegeven in figuur 6.1. De afstand varieert tussen de 1,5 kilometer (tot het Binnenveld) tot circa 6 kilometer (tot de Veluwe).

Figuur 6.1: Ligging plangebied (markering 'i') ten opzichte van Natura 2000-gebied

6.2 Nederlands natuurnetwerk

In figuur 2.4 is de huidige begrenzing van het NNN reeds aangegeven, een deel van het plangebied is begrensd als NNN. De Binnenveldse hooilanden aan de andere zijde van de Grift is onderdeel van het Geldersnatuurnetwerk en enkele aangrenzende percelen zijn opgenomen als Groene ontwikkelingszone. Het bestaande NNN heeft als beheertype N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland. Van de kwalificerende soorten zijn waarnemingen bekend van vlinders: bruin blauwtje, bruinzandoogje, groot dikkopje, en planten: echte koekoeksbloem, gewone margriet, knooppkruid en zwarte zegge.

7 Toetsing en conclusie

In dit hoofdstuk worden de effecten op de verwachte natuurwaarden besproken op basis van de in paragraaf 2.3 omschreven ruilverkaveling. Op basis van de verwachte effecten wordt inzicht gegeven over de kans dat de werkzaamheden leiden tot een overtreding van de Wnb.

7.1 Verwachte natuurwaarden

Het plangebied heeft naar verwachting een functie voor amfibieën en vogels. Indien het beleid ten aanzien van kleine marterachtige veranderd dienen ook deze soorten als beschermde soorten te worden meegenomen in de effecten beoordeling.

7.2 Toetsing beschermde soorten

Ten behoeve van de herontwikkeling worden geen bomen gekapt of graafwerkzaamheden uitgevoerd. Het voornemen heeft hierdoor geen directe impact op verblijfplaatsen. De vogels met een jaarrond beschermde nestplaats gebruiken de percelen als onderdeel van het foerageergebied en zijn niet afhankelijk van enkel deze percelen, bovendien hebben zowel agrarische gebieden als natuurlijke beheerde gebieden een functie als onderdeel van het foerageergebied. Eventueel omliggende nesten zullen hun functie kunnen behouden omdat het functionele leefgebied behouden blijft. Het plangebied kan een functie hebben voor weidevogels. Bezette nesten van alle vogels zijn beschermd (Wnb artikel 3.1), door maatregelen te treffen (maaibalk verhogen, éénrichting maaien etc.) kan invulling gegeven worden aan de zorgplicht, een overtreding in de vorm van het 'opzettelijk' beschadigen of vernielen van bezette nesten kan hiermee worden voorkomen.

7.3 Toetsing beschermde gebieden

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied. Gezien de aard van de ingreep (herbegrenzing) waarbij geen wezenlijke ingrepen in het veld worden uitgevoerd kunnen negatieve effecten op omliggend Natura 2000-gebied worden uitgesloten. Indien het type agrarisch gebruik wijzigt zijn er mogelijk toch gevolgen in de vorm van verzuring en vermeting als gevolg van stikstofdepositie, in dat geval is een nadere toetsing van het onderdeel gebieden noodzakelijk.

De provincie Utrecht hanteert zes toetsingsaspecten bij een Nee-tenzij beoordeling. De aantasting is significant te noemen als het NNN op één of meer van de onderstaande zes toetsingsaspecten duidelijk wordt aangetast. Het betreft:

1. Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem;
2. De robuustheid en aaneen geslotenheid van het NNN;
3. De aanwezigheid van bijzondere soorten;
4. De verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen;
5. Behoud van oppervlakte van het NNN;
6. Behoud van samenhang van het NNN.

Oppervlakte bestaande NNN kavel binnen het plangebied (figuur 2.4) is circa 24 hectare, de agrarische percelen hebben een oppervlakte van circa 11 hectare, het totale oppervlakte NNN neemt door de ruilverkaveling af. Op basis van de quickscan kan worden geconcludeerd dat het project in ieder geval op punt 5 (oppervlakte) negatief scoort, negatieve effecten op de andere punten zijn niet zonder meer uit te sluiten een verdere toetsing is noodzakelijk in de vorm van een Nee-tenzij-toets.

8 Eindconclusie

Het plangebied heeft mogelijk een functie voor strikt beschermde vissen (grote modderkruiper) en vogels (o.a. buizerd en ooievaar). Alleen van grote modderkruiper wordt het verblijf in het plangebied verwacht. Door de ruilverkaveling kan het beheer en verbruik veranderen waardoor de vegetatie ontwikkeling en waterkwaliteit achteruit kan gaan, dit heeft negatieve gevolgen op de in potentie aanwezige grote modderkruiper. Omdat het niet zeker is dat deze soort voorkomt kan een overtreding van de Wnb nog niet worden bepaald, de resultaten van een eDNA onderzoek kunnen uitsluitend geven over de aan- dan wel afwezigheid.

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied. Wanneer het type agrarisch gebruik wijzigt of toch ingrepen in het veld worden uitgevoerd zijn negatieve effecten in het kader van de Wnb gebiedenbescherming niet zonder meer uit te sluiten, in dat geval is een nadere toetsing van het onderdeel gebieden noodzakelijk.

Op basis van de quickscan kan worden geconcludeerd dat het project in ieder geval leidt tot oppervlakte verlies van het NNN (toetsingspunt 5), negatieve effecten op de andere punten (paragraaf 7.3) zijn niet zonder meer uit te sluiten een verdere toetsing is noodzakelijk in de vorm van een Nee-tenzij-toets.

De uitkomst van deze quickscan vormt geen belemmering voor de vaststelling van het bestemmingsplan. De vervolgonderzoeken kunnen parallel worden uitgevoerd aan de vaststelling van het bestemmingsplan.

Literatuur

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017)
Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017.
www.netwerkgroenebureaus.nl

NDFF, 2019, Bekende verspreidingsgegevens van soorten ten opzichte van het plangebied,
levering vanuit <https://ndff-ecogrid.nl/>

Provincie Utrecht, 2016a, Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013 – 2018 – Herijkte versie.
Vastgesteld op 13 december 2016

Provincie Utrecht, 2016b, Provinciale Verordening 2013 – Herijkte versie Vastgesteld op 13
december 2016

Provincie Utrecht, 2019, Natuurbeheertypen geraadpleegd via <https://webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer>, Provincie Utrecht, Utrecht

Websites:

www.bij12.nl

www.eis-nederland.nl/vliegendhert

www.zoogdierenvereniging.nl

www.vlinderstichting.nl

<https://natura2000.eea.europa.eu/>

<https://ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl/>

Overzicht bijlagen

Bijlage 1
Wetgeving en beleid

Bijlage 2
Kaart regionale ligging

Bijlage 3
Impressie plangebied

Bijlage 1

Wetgeving en beleid

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) vervangt sinds 1 januari 2017 de Natuurbeschermingswet 1998, Flora- en faunawet en de Boswet en voorziet hiermee in een gemoderniseerd wettelijk kader voor de bescherming van natuurgebieden, dier- en plantensoorten. Een belangrijk deel van de in de wet opgenomen regels bestaat uit de omzetting van de internationale verplichtingen op het vlak van bescherming van de biologische diversiteit, in het bijzonder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Wnb richt zich in basis op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit,
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De wet geeft ook invulling aan de in het bestuursakkoord natuur gemaakte afspraken over decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden van het Rijk naar de provincies. De instrumenten en begrippenkaders van de Wnb zijn zo goed mogelijk afgestemd op andere onderdelen van het omgevingsrecht, in het bijzonder de toekomstige Omgevingswet.

In de Wnb zijn, behalve meer algemene bepalingen over bevoegdheden, natuur- en landschapsbeleid, beleidsmonitoring en instrumenten ter bescherming van natuur en landschap ook specifieke regels opgenomen ter bescherming van bijzonder natuurwaarden. Het gaat dan in het bijzonder om de bescherming van natuurgebieden van Europees belang (Natura 2000-gebieden) en de bescherming van soorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen die een specifieke bescherming behoeven. Deze onderwerpen zullen hieronder worden toegelicht.

Zorgplicht

Een belangrijk overkoepelend instrument is de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat dan wel
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk beperkt of ongedaan maakt (mitigatie).

Gebiedsbescherming

In de Wnb zijn regels opgenomen die de bescherming van natuurgebieden van Europees belang die behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en

diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen. Voor plannen of projecten met mogelijke schadelijke handelingen is in de Wnb een vergunningensysteem opgenomen. Hier aan gekoppeld kan het bevoegd gezag preventieve dwingende maatregelen opleggen om schadelijke effecten te voorkomen.

Op basis van de Wnb wordt alleen nog bescherming geboden aan de zogenaamde Natura 2000-gebieden, welke onderdeel zijn van het Europese netwerk van natuurgebieden. De eerder nationaal beschermde natuurmonumenten worden niet meer beschermd op grond van nationale wetgeving. Wel kunnen provincies 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en bijzondere provinciale landschappen' aanwijzen. Provincies kunnen eventueel zelf regelgeving opstellen voor deze gebieden.

De gebiedsbescherming is gericht op de bescherming van aangewezen habitats en soorten binnen de gebieden. Significant negatieve effecten op het beschermde gebied zijn niet toegestaan, tenzij sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, er geen alternatieven voorhanden zijn en alle schade wordt gecompenseerd. De wet voorziet eveneens in het beschermen van het gebied tegen handelingen buiten het Natura 2000-gebied met een mogelijk negatief effect op de beschermde habitats en hieraan gekoppelde soorten. Dit is geregeld op basis van de zogenaamde externe werking.

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden komen de uitvoeringsbevoegdheden voor het overgrote deel bij de provincies te liggen, met uitzondering van het aanwijzen van Natura 2000-gebieden en het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Ten aanzien van de uitvoering is de provincie waarin een ingreep plaatsvindt, bevoegd. Voor rijkswateren blijft de rijksoverheid bevoegd.

Soortenbescherming

De in de Wnb gestelde regels ter bescherming van soorten voorzien in voorschriften ter bescherming van de van nature in het wild levende planten- en diersoorten. In dit deel staan de verplichte instrumenten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern, Bonn en het biodiversiteitsverdrag centraal. Het is er op gericht om voor de beschermde soorten een gunstige staat van instandhouding te bereiken of te herstellen.

Verbodsbepalingen

De verboden, afwijkingsmogelijkheden en andere beschermingsmiddelen zijn direct overgenomen uit deze richtlijnen en verdragen en worden in de Wnb opgedeeld in drie beschermingsregimes. Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime.

Vogelrichtlijnsoorten: De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (Wnb artikel 3.1). Voor deze soorten gelden de volgende verboden:

- lid 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.

- lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijnsoorten: De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV en V) en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I (art. 3.5). Voor deze soorten zijn in de Wnb de volgende verboden opgenomen:

- lid 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten: De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wnb (art. 3.10). Voor deze soorten is onverminderd artikel 3.5 eerste, vierde en vijfde lid het verboden om:

- lid 1a: in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 1b: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- lid 1c: vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor de zoogdier-, amfibie- en reptielsoorten opgenomen in de bijlage van artikel 3.10 geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege ecologische redenen of de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Nesten

De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen van vogels. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn

jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken.

Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb. U heeft voor deze soorten geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als u maatregelen treft die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. U mag dus buiten het broedseizoen nesten verplaatsen of verwijderen, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb het gehele seizoen:

1. nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Echter, dusdanig kwetsbaar dat functionaliteit van leefgebied niet in gevaar mag komen.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

Voor soorten die niet buiten het broedseizoen beschermd zijn hanteert provincie Limburg categorie:

0. Nesten van andere soorten, als bedoeld in categorie 1 t/m 4, zijn buiten het gebruik van de voortplanting niet beschermd.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voormalige ecologische hoofdstructuur, EHS) is een netwerk van beschermde natuurgebieden, dat in de basis gevormd wordt door de al bestaande natuur, zoals duinen, heiden, bossen, meren en landgoederen. Aanvullend hierop worden nieuwe natuurgebieden ontwikkeld, bijvoorbeeld op gronden die eerst voor landbouw gebruikt werden. Ecologische natuurverbindingen verbinden deze gebieden met elkaar.

In het NNN liggen:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 nationale parken;
- gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Het NNN moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen. Het ruimtelijke beleid voor het NNN is gericht op behoud en ontwikkeling (spelregels EHS) van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in deze gebieden het 'nee, tenzij'-regime. Indien een voorgenomen ingreep de 'nee, tenzij'-afweging met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden, mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Indien de voorgenomen planontwikkeling met bijbehorende ingreep/ingrepen niet voldoet aan de voorwaarden uit het 'nee, tenzij'-regime dan kan de ingreep niet plaatsvinden, tenzij het onderstaande van toepassing is.

Saldobenadering

In die gevallen waarbij het instrument saldobenadering van toepassing is hoeft het 'nee, tenzij'-afwegingskader niet doorlopen te worden en is ook geen sprake van compensatie, zoals bij ingrepen onder het 'nee, tenzij'-regime.

Harde eis hierbij is wel dat aan alle voorwaarden voor het toepassen van de saldobenadering wordt voldaan. Alleen dan is immers per saldo winst voor het NNN gegarandeerd. Is dit niet het geval dan geldt onverkort het 'nee, tenzij'-regime.

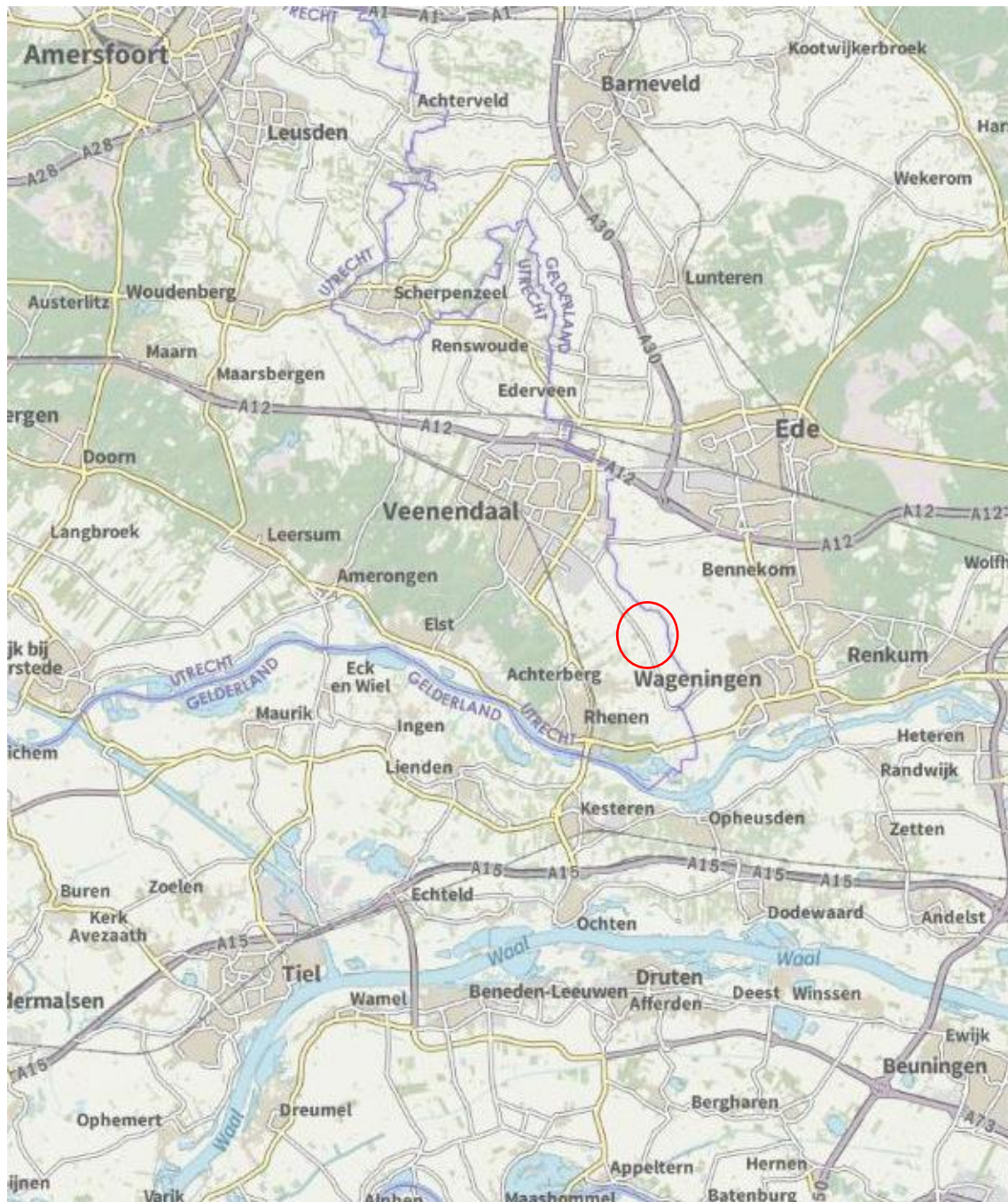
Beoordeling van effecten van een ingreep op het NNN

Voor de beoordeling van de effecten van een ingreep en bij het nader invullen van de begrippen: 'geen netto verlies', 'behoud van ambitie', 'versterking van het NNN' en 'kwaliteitsslag' zijn de volgende aandachtspunten ten aanzien van natuurkwaliteit belangrijk:

- zowel de actuele natuurwaarden als het vastgelegde natuurdoel zijn relevant;
- natuurwaarden worden primair afgemeten aan doelsoorten en natuurlijkheid (de kwaliteitscriteria van natuurdoeltypen);
- behoud en ontwikkeling van natuurwaarden zijn afhankelijk van het voldoen aan een reeks van randvoorwaarden (met name bodemgesteldheid, waterkwaliteit, processen in de omgeving, minimumoppervlakte en beheer).
- significant negatieve effecten betreffen zowel natuur- als hun randvoorwaarden.

Bijlage 2

Kaart regionale ligging

Regionale ligging plangebied aangegeven met een rode cirkel.

Bijlage 3

Impressie plangebied

